

Esztendőbeli árák
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfal János.

Előfizetési árak:
Égész évre — — — 28 K
Félévre — — — 14 K
Negyedévre — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hír-
si : detési irodák. :: ::
Megjelenik vasár- és
ünnepeken kivételével
mindennap d. u. 8 órakor

Nagybecskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 220. szám.

Kedd, szeptember 26.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott telefonjelentései. —

Államcsiny Athénben.

A görög nemzeti kormány háborút üzent a központi hatalmaknak. — A bolgárok újabb győzelme a Dobrudzsában. — A román hadüzenet titkaiból.

— A mai nap hírei. —

Államcsiny Athénben.

Budapest, szept. 26. Bernből sürgönyzik: A Temps jelenti:

Athénben elkerülhetetlennek tartják a kabinetválságot. Konstantin király nem marad Athénben. **A királyi palotát becsukták.** Venizelosz, akit felszólítottak, hogy Szalonikibe menjen, elhatározta, hogy enged a fölhívásnak s átveszi a forradalmi mozgalom vezetését.

Londonból sürgönyzik:

A görög hatóságok intézkedtek, hogy megakadályozzák a tisztéknek és legénységnek a szaloniki lázadókhoz való csatlakozását. Csütörtökön Szaloniki kikötőjében egy görög gőzös legénysége föllázadt s átadta a gőzöst a forradalmi bizottságnak. Kaneában a zavargók megütköztek a csapatokkal. A csendőrök Kaneában és Heraklyonban a forradalmárokkal barátkoznak.

Budapest, szept. 26. Bécsből sürgönyzik:

Jól értesült helyről éjjel kiszivárgott, hogy Athénben államcsiny történt. Nemzeti kormány alakult, amely megüzente a háborút a központi hatalmaknak. A vezérkar azonban közvetlenül a hadüzenet előtt megsemmisítette a mozgósítási terveket, minek következtében a nemzeti kormány alig ötvenezer főnyi csapatokkal rendelkezik.

Budapest, szept. 26. Athénből sürgönyzik a Reutter-ügynökségnek:

Venizelosz ma reggel Künduriotisz tengernagygyal, több tiszttel és hívével elutazott. Innen Krétába, onnan Szalonikibe megy. A helyzet rendkívül komoly.

A bolgár vezérkar jelentése.

Budapest, szept. 26. Szófiából sürgönyzik a Magyar Távirati Irodának: A bolgár vezérkar jelenti:

Román front:

A Duna-mentén nyugalom van.

A Dobrudzsában csapataink a jobbszárnyon sikeresen előrehaladtak s megszállták az amzarce—pervell vonalat.

Az ellenség északi irányban visszavonult. A front többi részein gyöngye tüzérharc.

Macedóniai front:

Florinánál a Kaimakalan-magaslaton élénk tüzérharc. Az ellenséges gyalogság kísérlete, hogy az egész fronton előrenyomuljon, meghiúsult. A Moglenicavölgyben ránk nézve kedvező gyalogsági harcok vannak. Az ellenség Doiran városára gyújtóbombákkal tüzelt s egy helyen tüzet okozott.

A Struma-fronton Orliaktól délre ellenséges osztagok megkísérelték az átkelést, de meghiúsítottuk. Az ellenség a Dolno—Kratkovo melletti csatában **négy-száz halottat hagyott hátra.**

Az erdélyi harctér.

Budapest, szept. 26. A sajtóhadiszállásról jelentik:

A Vulkán-szorosnál még mindig tartanak a román kísérletek, hogy a legutóbb Petrozsény környékén elvesztett területeket visszaszerezzék. Eddig azonban minden támadásukat visszavertük.

Az Olt-folyótól északra is hátráltak a románok.

A Hortobágy-patak mentén, Nagyszabentől keletre Holcsmány környékéig, a segesvári vasuti vonalig jutottak a románok, de itt megállítottuk őket. A románok engedtek nyomá-unknak és visszahúzódtak.

A román hadüzenet titkaiból. — Carp Péter Románia vereségét kívánja.

Budapest, szept. 26. Genfből sürgönyzik:

A Figaro érdekes és különös részleteket közöl a bukaresti döntő koronatanácsról. Azt írja, hogy a király a tanácskozás során hangoztatta, hogy hosszas belső küzdelem és alapos mérlegelés után elhatározta, hogy személyes érzelmeit föláldozza az ország érdekeinek. Ezen szavaknál köny csillogott sze-

mében. Take Jonesku, Filipescu és Feredike örömmel üdvözölték ez elhatározást. Marghiloman kijelentette, hogy azt várta volna, hogy a kormány csak akkor fog hadat üzeni, ha az entente katonai helyzete valóban kitünő és Románia katonailag teljesen fölkészült. Mégis reméli, hogy Románia nem nagyon rossz időpontot választott. Carp ezeket mondotta:

— Románia hadat üzen a monarchiának. Fájdalmas háboru ez nekem. Három flam megy holnap a frontra, mégis egész szívemből kívánom, hogy **legyőzzenek bennünket.** A szövetség, amelyhez csatlakozunk csak szerencsétlenséget hozhat Romániára, amelyet csak akkor lehet megmenteni, ha a szövetség fölbomlik, ami csak vereség esetén lehetséges.

A király kérte Carpot, hogy vonja vissza a szavait, mert ezeket bizonyára csak haragjában mondotta, amire Carp azt felelte:

— Hosszas megfontolás után beszéltem. **Mondottam, hogy országom leverését kívánom, de azt kellett volna mondanom, hogy országom megsemmisítését kívánom.**

A képviselőház ülése.

Budapest, szept. 26. A képviselőház ma délelőtt Beöthy Pál elnöklésével ülést tartott. Miután az elnök elparentálta az elhunyt Rakovszky Bélát, a kivételes hatalom igénybevételéről szóló miniszterelnöki jelentést vették tárgyalás alá. A jelentést Illés József előadó ismertette s ajánlotta elfogadásra. A jelentéshez elsőnek Csermák Ernő szólalt föl.

Magyarország élelmezési diktátora.

Budapest, szept. 26. A képviselőház folyosóján erősen tartja magát az a hír, hogy Magyarország élelmezési diktátora Náva y Lajos volt képviselőházi alelnök lesz.

Az elpusztult Zeppelinek.

Budapest, szept. 26. Amsterdamból sürgönyzik:

Londoni jelentések szerint, az ott elpusztult Zeppelinek egyikének fogságba esett személyzete a léghajó fontosabb részeit és a katonai utasításokat megsemmisítette.

Városi közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, szept. 26.

Nagybecskerek város képviselőtestülete tegnap délután dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott.

A közgyűlés meglehetősen élénk és mozgalmas volt s legfőképpen a villamvilágítási díjtartifa fölemelése körül kerekedett hosszú vita. A készületlenül a közgyűlés elé vitt ügyet a vita még jobban összekuszálta, annyira, hogy senkinek se volt tiszta képe felőle s végre is a tárgyat levették a napirendről.

Egyebekben az ülés a drágaság és a háborus segítségék jegyében folyt le s a tárgyak nagyrésze a háborus keserveket tárta elénk.

A közgyűlésről egyébként alábbi tudósításunk számol be:

A tejüzemi árk.

Miután dr. Perisics Zoltán polgármester megnyitotta a közgyűlést, napirend előtt Kaufmann István rámutatott a város tejellátása körüli bajokra s a tej roppant drágaságára, amelynek egyik főokozója az, hogy a kofák a vasutenti községekben összevásárolják a tejet s azután benn a városban drága áron össze-vissza pancsolva adják el. Nehány hónappal ezelőtt erre nézve már kért intézkedést a várostól s most kéri a polgármestert, történt-e a bajok orvoslására intézkedés?

A polgármester válaszából az derült ki, hogy intézkedés nem történt, amire Kaufmann István szükségesnek tartja, hogy a kofák a tej összevásárlásában megakadályoztassanak s vagy maga a város vagy más szerezzze meg a községekből a tejet.

A polgármester kijelentette, hogy foglalkozni fog az ügygel s a tanács mindent meg fog tenni a tejellátás helyes megoldására s a legközelebbi közgyűlésnek erről jelentést tesz.

A városi alkalmazottak beszerzési előlege.

A polgármester ezután bemutatja a belügyminiszter leiratát, amely a beszerzési előlegek kedvezményét a városi alkalmazottakra is kiterjeszti. Javasolja, hogy ennek alapján a városi alkalmazottaknak a beszerzési előleg — amely összesen 15259 koronát tesz ki — azonnal kifizetessék s egyben kérje a város a minisztertől ennek az összegnek a megtérítését.

A közgyűlés így határoz.

Több törvényhatósági jóváhagyó határozat bejelentése után

a vámdíjszabályzat módosításának ügye

került sorra. A kereskedelmi miniszter visszaküldte ugyanis a városnak a vámdíjszabályrendeletet, hogy azt a mai viszonyoknak megfelelően módosítsa. Nem tartja ugyanis helyesnek, hogy a vasuton érkezett és továbbított áruk mind 4 filléres tarifa alá essenek, mikor egyes áruknak a forgalmi értéke különböző. Utasítja ezért a várost, hogy a vámdíjtételeket áruosztályokba sorozza s e szerint állapítsa meg. A vizen szállított és továbbított árukra nézve azt kívánja, hogy a vámdíj ne terfogat, hanem súlyegység szerint állapíttassék meg. A tanács a miniszter kívánságának megfelelően módosította a vámdíjszabályzatot s kéri annak jóváhagyását.

Gyárfás Ödön kérelmére ismertetik a vámdíjszabályzat módosításait, amely szerint a vámdíjtételeket négy osztályba osztották. Az I. osztályba tartozik a föld, téglá, szalma s hasonló csekélyebb forgalmi értékű áru, amelyeknek közvetvámja métermázsánként 2 fill. A második csoportba tartoznak a gabonane-műek, faneműek, cukor, kőszén, koks, cement, faáru, építési szerelvények stb. Ezek után 4 fillér fizetendő. A harmadik csoportba a díjtétel 10 fillér és pedig a bor, szeszes ital, szesz, szövet, tojás gyümölcs, növényfélék stb. után. A 4-ik csoportban 40 fillér a díjtétel, amelyet automobilon, cirkuszi szerelvények, ékszerszeműek, csipke s más háborus cikkek után kell fizetni.

Az adóhivatal bajai.

A számvizsgáló-bizottság betérjeszti jelentéseit a zárszámadások fölülvizsgálásáról s konstatálja, hogy a városi pótdadónál és a közmunkaváltásdíjakban nagy a hátralek. Krumenacker Ferenc rámutat arra, hogy ez nem is lehet másképpen, mert a városi adóhivatal túl van terhelve, kevés a személyzet. Adjanak tehát az adóhivatalnak ele-gendő munkaadót.

Dr. Perisics Zoltán polgármester kon-

statálja, hogy mindezt jól tudja a város vezetősége is, de a mai háborus nehézségek közepette nem lehet rajta segíteni.

A közgyűlés is belátta a helyzet nehézségeit s így a számvizsgáló-bizottság jelentéseit minden további nélkül tudomásul vette.

Háborus segítségék, drágulások.

Most egy egész csomó ügy következett háborus segítségéről s különböző városi szállítók munkáinak drágulásáról, valamint a városi számvizsgáló-bizottság elterjesztése az alkalmazottak háborus előlegének visszatérítéséről, amelyet elhalasztani kér.

A tanács javaslatára a közgyűlés megértő méltánnyal hozzájárul ahhoz, hogy az előlegek majd csak a háboru végén vonassanak le.

A városháza épületében elhelyezett élelmi-szerzsarnok helyisége körül ismét élénkebb vita keletkezett. A tanács nem akarja tovább ingyen adni a csarnoknak a helyiséget, mert a rendőrkapitányság jelentése szerint a csarnok az árdrágítást szolgálja, míg az állandóválasztmány azt javasolja, hogy tovább is ingyen adják a csarnoknak a helyiséget.

A csarnok ellen a városban sokan panaszkodnak, hogy árdrágító-üzletet folytat, sőt emiatt rendőri eljárás is van folyamatban el-lene, azonban a közgyűlés Benkovics Mik-lós, Mencezer Lipót, dr. Kuszting János, Guttmann Mór és mások felszólalása után, bizonyos ellenőrzés kikötése mellett, a háboru tartamára tovább is ingyen adja a helyiséget a csarnoknak.

A dr. Dellimanics Lajos hadiárva-alapítvány.

Ezután az elnöklő polgármester fölhívására dr. Végh Lajos városi ügyész bemutatja a város által dr. Dellimanics Lajos főispánnak a Szent István-renddel való kitüntetésé alkalmából rendezett gyűjtésből létesítendő alap alapítóoklevél-tervezetét. A város által rendezett gyűjtés eredménye 18226 kor. 79 fillér volt, amelyet a város saját pénztárából 20 ezer koronára egészített ki.

Ez összegből a város dr. Dellimanics Lajos főispán nevére hadiárva részére alapítványt létesít, amelynek kamatait évenként nagybecskerek hadiárva között arányosan elosztják. Husz év múltán az alapítványnak ez a rendelkezése megszűnik s azontúl a város az alapítvány kamatait gyermekvédelmi célokra juttatja.

A közgyűlés az alapító-oklevél tervezetét magáévá teszi Grosz Gézának azzal a módosításával, hogy a nagybecskerek illetőségű hadiárva után a torontai illetőségű hadiárva is részesülhessenek az alap kamataiban.

A villamvilágítási díj fölemelése

A közgyűlés végére maradt a villamvilágítási díj fölemelésének az ügye, amely körül azután olyan terjedelmes vita támadt, hogy egymagában tovább tartott, mint a közgyűlés többi része.

A villammű vezetősége ugyanis a villammű üzemének drágulásából eredő hiányok pótlására azzal a javaslattal fordult a tanácshoz, hogy a magánfogyasztásnál az áramdíjat hektovatton-kint 8 fillérről 10 fillérré emeljék, a nagy-fogyasztók 2 filléres kedvezményét pedig szállítsák le 1 fillérré.

A tanács a javaslat második részét magáévá tette, de a magánfogyasztásnál az áramdíj fölemelését nem pártolja, hanem azt javasolja, hogy ehelyett, miután a villamos köz-üzem az összlakosság tulajdona, a terheket és a hiányokat az összlakosság fedezze.

Dr. Perisics Zoltán polgármester az áramdíj fölemelése mellett van, mert ha a terheket az összlakosságra hárítják, akkor ez a pótdadónak 5-6 százalékos fölemelését fogja jelenteni.

Dr. Végh Lajos ellenzi az áramdíj fölemelését, mert ez éppen azt az osztályt sújtja amelyet legjobban nyomnak a háboru bajai, míg azok, akik nem használják a villamosvilágítást, a háboru folytán bő kereseti forrásokhoz jutottak. A villammű terheit tehát a lakosságnak erre a részére is át kell hárítani.

Mencezer Lipót csatlakozik Végh indítványához, míg dr. Kiss János a polgármester álláspontját támogatja.

Egymásután szólnak föl ezután pro és kontra Szabóky Károly, Krumenacker Ferenc, Grosz Géza, majd ismételtén a polgármester és Végh Lajos, miközben kitűnik, hogy az egész ügy nagyon készületlenül került a közgyűlés elé. Így nem volt megállapítható, hogy a villamműnek tényleg van-e deficitje és mennyi s egyáltalában milyen költségvetési tételt terhel a villamű deficitje.

Végre is a polgármester azt javasolta, hogy vegyék le az ügyet a napirendről s a tanács a legközelebbi közgyűlésnek majd pon-

tos kimutatással fog szolgálni, amelynek alapján érdemlegesen lehet az ügyet tárgyalni. Ezután több kisebb ügyet intéztek még el s a közgyűlés 5 órára véget ért.

HIREK.

Az erdélyi menekültek.

Nagybecskerek, szept. 26.

A kolozsvári m. kir. postaigazgatóság közli Betegh Miklós dr. Torda-Aranyos vármegye főispánjával és kormánybiztossal, hogy a menekültek és azok hozzátartozói által egymás részére feladott s szabályszerűen igazolt táviratok, levelezőlapok és nyitott levelek visszatartás nélküli továbbítására a postai kerület összes hivatalát és ügynökségét utasította. Egyben közli a postaigazgatóság azt is, hogy a Szeben, Fogaras, Brassó, Háromszék és Csikvármegye területén fekvő postahivatalokhoz szóló azon hivatalos magán levélpostai küldemények, melyek már nem voltak kézbesíthetők, a kolozsvári 1. sz. postatávirda hivatalnál dolgozottnak fel, hogy azok a címzeteknek esetleg utánküldessenek. A menekülő lakosságnak címükre időközben érkezett levélpostai küldemények utánuk küldetnek, ha a jelenlegi tartózkodási helyüket a kolozsvári 1. számú posta távirada hivatallal közlik.

Az erdélyi menekültek közül újabban a következőket keresik:

Horváth Márton Mokrinból keresi 17 éves Árpád fiát a brassómezei Krizba községből. Szigeti János tüzér (Budapest, Ludovika akadémia) feleségét Brassóból.

Puju György őrmester (Budapest, 2. sz. tart. kórház) feleségét és 3 gyermekét.

Lengyel János építész (Budapest, Battyányi-u. 14.) feleségét, anyját, nevelt leányát, egy vendégleányt és cselédjét Brassóból.

Zerwes Frigyes törzsfogó (Debrecen) Harth Henrik nagyküllömegei százapátfalvai körjegyzőt és nála volt leányát.

Depner Péter tart. tüzérhadnagy (Arad, Erzsébet királyné-ut 20.) a Depner-családot Hóltövényből.

Hunyady Ferenc József 2. gy. ezr. népfőlkö (Prága, József-kaszárnya) édesanyját Brassóból.

Horn Margit (Bpest, VII., Huszár-u. 5.) Hirschhorn Vilmosné gyermekével a nagyküllömegei Halmagy községből.

Dr. Márkus János tanár (Hódmezővásárhely, Kállay-u. 28.) Márkus Mihály nyug. közs. jegyzőt Homoródról.

Dr. Baku Róbert nagydísnódi szolgabíró (Zombor) feleségét és 9 hónapos gyermekét.

András János 2. gy. e. népfőlkö (Prága, Bruska-kaszárnya) feleségét és 5 gyermekét Bácsaujfaluból.

Papp Mátyás őrmester (Hosszapályi, Hajdum.) feleségét, 4 gyermekét, anyját a brassói Purkerez községből.

Simén András (Szombathely, kórház) Simén Andrásné 3 gyermekével Segesvárról.

Incze Manó erdőtanácsos (Segesvár) Kadácsi Bálint kir. főerdőmérnököt Köhalomról, Schmidt Vilmos kir. erdőmérnököt Nagysinkről és Horváth Valter kir. s. mérnököt Medgyesről.

Bara Ferencné (Bpest, Alsó-erdősor 36.) szüleit és kis leányát a brassómezei Tüskösről.

Bozorné Dimény Erzsike színésznő (Borosobes) Dimény Lajost és családját Fogarasból.

Kugler Gréte (Temesvár, József-város, Fröbl-u. 62.) anyját Kugler Rózát, rokonait Hornung Gusztáv brassói postafelügyelőt, Aeschl Frigyes brassói városi adópenztáros és Kugler Vilmos brassói városi adótitkár.

Hegyi Jenő ügyvéd (Orosháza) Hegyi Andrásné, Német Mihályné, Gyarmathy Albertné a nagyküllői Héjjasfalváról.

Niesner János keresi feleségét Brassóból. Schuller Mihály Brassóból keresi feleségét és hat gyermekét.

Hátyás Mihály Brassóból keresi feleségét Mária és Géza fiát.

Brotya Ferencné Brassóból keresi anyját Bara Istvánét.

A Brassóból elmenekült bolgárszegi erdő-ört kéri Langavér Sándor, hogy értesítse hol-létéről (Kolozsvár 170 sz. tábori posta.)

Kónya István mészáros (Katalinfa) községben Torontál vármegye) keresi feleségét Kónya Ilonát és négy gyermekét: Anna 23 éves, Árpád 14 éves, Irén 13 éves és József 10 éves, a brassómezei Csernátfaluból.

Csergő József erdőőr (Makó, Erzsébetzere-tetház) keresi családját a fogarasvármegyei Törösvárról.

Máthé Sándor nagyváradi m. kir. 24. hon-véd törzssztagbeli cipész keresi a feleségét

szül. Herman Magdolnát és 6 gyermekét, akik közül a hatodik az uton született, Brassóból való menekülés közben.

Hemper Artur Brassóból keresi 11 éves Artur nevű fiát.

Mayerhofer Gyuláné (Nagybecskerek, Jenő herceg-utca 15) keresi szüleit, Rein György és nejét a brassómezei Botfalva községből.

Gáspár járásbíró (lakik: Nagybecskerek, Magyar-utca 44.) keresi Bedő Mózesét Hal-mágyról.

Székely Lajos Brassóból, Segesváron fütő-házi munkás, keresi feleségét sz. Téglás Irént.

A Brassóban házcseledeként szolgálatban volt, Mokrinba Torontálmegyébe menekült Bara Erzi Jenőfalva, Both Róza Karczfalva, Kásás Anna Madaras, Lukács Erzi Karczfalva, Simon Vera Jenőfalva, Szabó Boris Dánfalva, Váncsa Anna Csikmadaras (Csikmege) keresik szüleit.

Langaver Sándor (170. sz. tábortábor) keresi Barcsa András Brassóból menekült bolgárországi erdőőrét.

Gáspár Jánosné (Alsóelemér, Torontálmegye) keresi édesatyját Mihály Gábort, édesanyját Mihály Annát és 8 éves kis fiát Gáspár Jánost acsikmezei Csikszentmártonból. Továbbá unokaöccsét Csóti József gyalogost a brassói 46. gy. e. tartalékkórház trachoma-osztályából

Máté Sándor cipész, a 24-ik honvéd gyalogezred törzssztyályaánál Nagyvárad, Új tüzérsztyálya, keresi feleségét Máté Sándornét szül. Hermann Magdolnát és 6 gyermekét, Sándor, Ferenc, Mária, Ottó, Dezső és 10 napos csecsemőt. Brassóból, Vasut-utca 22. szám.

A következő Felsőeleméren elhelyezett erdélyi menekültek keresik hozzátartozóikat:

Bottesa Jánost és nejét Szárát keresi Schneider Katalin. — Preits Katalint keresi fia János. — Kotschken János keresi nejét Katalint és 5 gyermekét. — Löx András (Földvár) keresi nejét Katalint és 5 gyermekét. — Joanesch János (Földvár) keresi nejét Katalint és 6 gyermekét. — Brendörfer György és Keresztély (Prázmár) keresik anyjukat Annát. — Báditou János keresi szüleit Györgyöt és Mária anyját. — Orgidan Vazul keresi György és Elena anyját. — Szinbueher Miklós keresi apját Miklóst és anyját Annát. — Buholezián György keresi szüleit Jánost és Mária anyját. — Sándru János, keresi anyját Mária anyját. — Purkera János keresi anyját Mária anyját. — Brendörfer Keresztély, keresi testvérét Mártát. — Róth Márton keresi anyját Annát. — Römer György keresi apját Jánost és anyját Mártát. — Dieck Victor keresi nejét Hermi-nát és Matild leányát. — Imre Ferenc (Apáca) keresi szüleit Pált és Mária anyját. — Tichy Henrik szövőmester (Brassó) keresi nejét Elizát 6 gyermekeivel. — Sipos Lina keresi anyját Szalánzi Józsefnét.

A nagybecskereki református templomban most egymásután a menekült lelkészek prédikálnak. Igy vasárnap prédikált Simon Gábor mohai lelkész, csütörtökön este 8 órakor pedig Berde Sándor kobozi, vasárnap d. e. fél 10 órakor Vas Lajos szépsibodoki és este 8 órakor Biró György hévízi lelkész prédikál.

Nagybecskerek r. t. város tanácsa, mint a helybeli községi róm. kath. főgimnázium fenntartója, miniszteri rendelet értelmében elhatározta, hogy a menekült diákokat teljesen díjmentesen veszi fel a főgimnáziumba.

Ugi István számosi állomásfőnök 22 erdélyi menekültet átvonulásuk közben ehéddel és uzsonnával látott el, amiért a menekültek ezuton is hálás köszönetüket tolmácsolják.

Hivatalos jelentések szeptember hó 25-ikéről. A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harcéri eseményekről:

Höfer jelentései:

Keleti harcér:

Románia elleni harcveronal:

Szurduk- és a Vulkán-hágó között román előretöréseket visszavertünk. Az erdélyi keleti harcveronalon élénk harc tevékenység uralkodott.

Károly főherceg arcveronal: Kirlibabától északra és keletre álló harc. A Ludova területén az oroszok ismét hiába támadtak. Lipnicadólattól északra az ellenség rohammal megtámadta a török csapatok állásait, de mindegyiket, egyik szakaszon ellentámadással, visszavertük. Lipót bajor herceg arcveronal: Perepel-niktől északra tegnap este az oroszok ismét megkísérelték az áttörést, de erőfeszítésük

eredménytelen maradt s súlyos veszteséget szenvedtek.

Olasz harcér:

A tengerelléki arcveronalon az ellenség tüzevékenysége délután egyes szakaszon megélénkült. Ejjel egy léghajó átrepült vonalaink felett és a Commen-vidékre néhány bombát dobott, anélkül, hogy kárt okozott volna. A Fassani-alpok harcveronalán a homályban két alpini zászlóalj megtámadta Gardinál a cimabusa-aljai szakaszt, amelyet az ellenséges tüzevékenység napközben heves tűz alatt tartott. Az olaszokat elkeseredett közlharca után véresen visszavertük. Az ellenséges csapatok a Torcella di Corlodse ellen is megkísérelték az előretűtást, 51 alpinit és egy tisztet elfogtunk. A Monte Cimonén kavernákban még élő olaszok vannak eltemetve. Huszonnégyen önérejükől kiszabadultak és megadták magukat. A többi segítségért kiált, de tüzevégenk tüzeleése folytán eddig nem segíthetünk és segélynyújtásunk attól függ, vajjon az ellenség az emberiségi tekintetéből felajánlott fegyverszünetet elfogadjate.

Délkeleti harcér:

A cs és kir. csapatoknál nincs ujság.

A német nagy főhadiszállás jelentései:

Nyugati harcér:

Rupprecht bajor trónörökös hadserege: A Somme közötti hatalmas tüzevégenk harc egyre tart. Az ellenség részletelőretörései a Combes-Bankour-szakasz ellen, Bouchavesnesnél sikertelenek maradtak. A trónörökös hadserege: Szeptember 23-án Thiaumont-erődnél gyengébb, tegnap Souville-erődnél erős francia kézigranáttámadásokat vertünk vissza. A tegnapi napon lefolyt számos légharcban kilenc repülő löttünk le. Védőgyűnk az utolsó napokban négy repülőt leszedtek. Az ellenségnek Lensre hajított bombái hat polgárt megöltek, huszonnégyet súlyosan megsebesítettek. Essen környéke ellen intézett repülőttámadásnak tegnap délután egy gyermek áldozatul esett, mások megsebesültek. Anyagi kár jelentéktelen.

Keleti harcér:

Lipót bajor herceg harcveronal: Manajov mellett szeptember 23-án rögtön ellentámadással újra elfoglalt állást ismételt erős orosz támadásokkal szemben megtartottuk. Károly főherceg arcveronal: Az oroszok a Zlota-Lipa és a Narajowka között hasztalanul támadtak. A török csapatok állásaiba benyomult csapatrészeket a törökök ellentámadással kivertek. Száznegyvenkét foglyot beszállítottunk. A Ludova-szakaszon (Kárpátokban) ismét visszavertünk orosz támadásokat.

Erdélyi harcér:

A Szurduk- és Vulkán-hágó harcveronalán a Copadinu-Topraisar-vonalotól délre a szövetségesekre nézve sikeres harcok folytak.

Bukarest erődtűtést egyik léghajónk bombázta.

Macedóniai arcveronal:

Szeptember 23-án kisebb harcok Florinánál. A szerbeknek ismételt erős támadásai Kaimakcalan ellen összeomlottak. A Struma mellett széles arcveronalban előnyomuló gyöngébb angol osztagokat visszavertük. — Ludendorf.

Katonai kitűntetés. A király Németh Károly nagyszentmiklósi postatiszt, tart. főhadnagynak, aki jelenleg a lemergi tábori főpostahivatalnál teljesít szolgálatot — az ellenséggel szemben különösen kötelességű szolgálatának elismeréséül az arany érdemkeresztet adományozta.

A király továbbá Mészáros Lukács és Jobi György nagyszentmiklósi csendőrmestereknek az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálatuk elismeréséül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta a vitézségi érem szalagján.

Eljegyzés. Iván György segédjegyző Rakasról eljegyezte Goigner Adél postamesterpöt, néhai Goigner József festőművész leányát.

A Lloyd-társulat közgyűlése. A Nagybecskereki Lloyd-társulat f. hó 24-én Gyárfás Ödön elnöklete alatt a tagok élénk részvételével rendez évi közgyűlést tartott. A zárszámadást, évi jelentést és költségvetést a közgyűlés a felolvasás után egyhangulag elfogadta és a választmányának, tisztikarnak a felmentvényt megadta. A tagdíjak 1916 november 1-től évi 36 koronában állapították meg. Ezután Gyárfás Ödön a lelépő tisztikar és választmány nevében közönetet mondott a közgyűlésnek az eddig i.ántuk megnyilvánuló bizalomért és felkérte a közgyűlést, hogy ejtse meg a következő 5 évi ciklusra vonatkozó választásokat. Fenyves Izsó tag ajánlatára a

közgyűlés egyhangulag következőképen ejtette meg a választást:

Elnök: Gyárfás Ödön, alelnökök: Guttman Mór, Deutsch Soma, pénztárnok: Guttman Béla, ellenőr: Günsz Gábor, jogügyi titkár: dr. Pollák Győző, keresk, titkár: Nemes Hugó.

Választmányi tagok: Bacher Mór, Deutsch Emil, Deutsch Gyula, Deutsch József, Eckstein Samu, Fenyves Izsó, Franz J. L. Freund Lajos, Frey Rezső, Glück Manó, Grosz Géza, Hegedűs Mór, Hirtenstein Márk, Holländer J. K., Kurländer Imre, Lukács Iván, Mayer Rezső, Mangold Armin, Schwarcz Lajos, Szücs Gábor, Strusz Szerafin, Temmer Salamon, Temmer Sándor, Urbán Frigyes. Választmányi póttagok: Kállai Jenő, Temmer Alfréd, Temmer József, Fischl Jakab, Frank Lajos, Rubin Armánd. Számvizsgálók: Feldheim Alfréd, Kemenes Oszkár, Wolfinger Izidor.

Hős 29-es tiszthelyettes. A hadügyminiszter sajtóosztálya közli: Prax János, a 29. gyalogezred tiszthelyettese a Monte Barco védelmében, mint a nyugati csoport legszélsőbb szárnyszakaszának parancsnoka anélkül, hogy a szomszédos csapatokkal összeköttetése lett volna, minden segítség nélkül, szuronnyal megvívott harcban tizennyolc nagyerejű támadást vert vissza s kézigranáttal s kövekkel teljesen megfűsította az ellenségnek valamennyi arra irányuló törekvését, hogy kis csapatát oldalba vagy hátba támadhassa. 1916 június 3-án zászlóaljának az olaszok ellen megindult támadását hatáson támogatva oldalozó tüzeleésével s mikor helyreállt a szomszédos csapatokkal való összeköttetés, pusztító tüzet zudított a hátráló ellenségre, midőn pedig a szakasza ugyszólván minden töltényét ellőtte már, merész ellentámadásba ment át az ellenség ellen. Ezuttal két tisztet s 150-nél több embert ejtett foglyul. Prax, aki akkor már tulajdonosa volt az elsőosztályú vitézségi éremnek, november 19-én súlyos fejlővést kapott. Prax teljesítményeit följebbvalói a következő katonásan rövid s éppen ezért hatásos szavakkal jellemezték: Kiváló vitéz, hidegvérű, vállalkozó, kötelességteljesítő és önfeláldozásra kész altiszt, aki minden erejét kifejtette, hogy a nagyon veszedelmezett, de nagyon fontos állást megtartsa, egész támadásokat önállóan vert vissza s nagy hozzáértést és ügyességet tanusított.

Beiratások a főgimnáziumban. A beiratások a főgimnáziumban szept. 28, 29 és 30-án eszközöltetnek 9—12-ig az igazgatói irodában régi gimn. épület. A tanuló hozza magával utolsó évvégi bizonyítványát és újraoltási bizonyítványát, ha I. (első) osztályba jön vagy más intézetből lép át az itteni gimnáziumba, születési kivonatát is. A szokásos jelentkezések az egyes osztályfőnököknél ezeken a napokon — minthogy az intézet nincs a saját épületében — a beiratások alkalmával elmaradnak ugyan, de okt. 3-án, az elrendezés, törvényolvasás napján, az egyes osztályokban fognak megtörténni. Tehát okt. 3-án minden tanuló hozza magával ismét az utolsó évvégi, újraoltási bizonyítványát, illetőleg születési kivonatát. Felvételi díjat (15:50 K) mindenki köteles fizetni a beiratásnál. Tandij az egész év folyamán két részletben fizetendő 60 K. — Igazgatóság.

Hösi halál. Nagyszentmiklósról írják: Girth Viktor nagyszentmiklósi polgári iskolai tanár, tart. hadnagy 30 éves korában az északi harcveronalon hős halált halt. Augusztus hó 22-én kapta meg hadnaggyá való kinevezését s már másnap, 23-án életével áldozott a dicsőség mezején a hazáért.

Neukomm meghalt. Versecről írják: Versec városának egy általánosan ismert polgára Neukomm Ferenc gépgyáros a múlt kedden 68 éves korában Verseczen meghalt. A boldogult, ki az ártézi kutak furása terén nagy tevékenységet fejtett ki, messze földön ismert egyéniség volt hypnotikus kísérletei folytán is. E téren valóban bámulatba ejtő kísérletekkel lepte meg a világot, sőt dugodt gyógyítások terére is rálepett. E miatt és különösen Salamon Ella halála idejében a bírósággal is meggyűlt a baja. Azután már csak szigoruan zárt körökben hypnotizált, míg előbb belépti díjas előadásokat rendezett és ekkori jövedelmeiből szép összegeket juttatott humánus és közcélokra. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

Lökötő cigányok. Mint Nagyszentmiklósról írják, az ottani csendőrség több kóbor cigányt csipett el, akik a környéken számos lótolvajlást követtek el. A cigányok rövid idő alatt 15 lovat és egy tehenet loptak el. A cigányok azonkívül több betörést is követtek el Perjámoson, Nagycsanádon és Apátfalván. A tettesek közül a csendőrok köttőt elfogtak s azonkívül elfogtak az orgazdát is, egy obese-nyői bolgár személyében, akinek kilenc lovat adtak el.

— A kard és a toll akárhányszor átveszik egymás szerepét anélkül, hogy elcsereálnék vagy elhagynák hivatásukat. A kard most örökkévaló dicsőségünk krónikáját írja, a krónikás tollának harcolnia is kell, hogy ami a front mögött történik ne legyen méltatlan fegyverek dicsőségéhez. Szakértő, világos hadi magyarázatokkal és kitűnő térképekkel támogatott haditudósításaiiban Az Ujság napról napra a legpontosabb képét adja a háború állásának és fejleményeinek az összes harctereken. E mellett a legéberebb harcosa a belső frontnak. Szakadatlan küzdelmet folytat a rendkívüli viszonyok minden dicstelen velejárójára, minden uzsora: drágítás és visszaélés ellen. E harcok tevékenységében is választékos érett. Komoly szava és emelkedett nézőpontja Az Ujságot megtartotta annak, ami mindig becsíránnya és büszkesége volt: a legintelligensebb, legmegértőbb, legjobb magyar közönség lapjának.

— **Mindent a hadseregnek!** A m. honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala kéri az áldozatkész magyar társadalmat, hogy a számára használhatatlan vagy nélkülözhető harisnyát, vagy esetleg gyapjú és vászonrongyokat minél nagyobb mennyiségben küldjön be Átvételi Különítményéhez (IV. Váczi-utca 38. sz.) a harctéren való felhasználás végett. A „Szeretetadomány” jelzésű csomagok ingyen szállíttatnak.

— **Az Est tudósítói a nagy események színhelyein.** Megalapítása óta azt az elvet követte Az Est, hogy a közérdekű eseményekről csak saját megbízható tudósítói gárdájának jelentéseit közölje s ha valahol nagyobb esemény adódott, kitűnő munkatársait nyomban a helyszínére küldötte. A legújabb eseményeknél is ott vannak munkatársai. Adorján Andor a hadüzenet utolsó pillanatáig Bukarestben teljesítette hivatását, úgy hogy már csak menekülővonalon érkezett haza; itt megírta nagy feltűnést keltő cikkeit a román hadüzenet előzményeiről s nyomban Szófiába utazott. Onnan küldi tudósításait bolgár szövetségeseink harctéri és diplomáciai eseményeiről. A lap más munkatársai is uton vannak. Fényes László Erdélyt járja, hogy kitűnő tollával megírja hontalanná vált testvéreink megrázó sorsát, Kéri Pál a hadaink nyomában szintén a román harctéren tartózkodik, Faragó Miklós pedig a délvidéki megyéket járja, hogy az ottani eseményekről tájósítsa Az Estet. A román háborúról tehát csakugy mint eddig, minden világeseményről Az Est az egész európai sajtót megelőző híreket fog közölni.

Színház.

A vasgyáros. Ohnet naiv romantikája még mindig lebilincseli és elérzékenyíti az embereket s ma is szívesen hallgatjuk stílusának nemes tisztaságát, pompás dialógusait s erőteljes drámai kifejezéseit. Az igaz, hogy tökéletes előadás kell ahhoz, hogy mindezt igazán élvezhessük s Ballák bizony nem tudták tegnap ezt a feladatot megoldani. A szereplők mindegyike gondos játékot igyekezett ugyan nyújtani, de a jóakaratur és igyekvésük nem elég egy Ohnet-darab előadásához. Az egyetlen Balla Kálmán az, aki teljesen kifogástalan alakítást nyújtott s mellette még Czákó Mici tudott beleilleszkedni a dráma keretébe, de a többiek csak küzdöttek. A vendégművész Gajary Márta, aki Claire szerepét játszotta, kedves színpadi jelenség, de ilyen nehéz szerepre még nincs meg az iskolázottsága. Kétségtelen talenter azonban és egyes helyeken sikerrel találta el a megfelelő hangot, úgy hogy a jövőre a legszebb reményekre jogosíthat.

Törvénytörés.

§ **A peresztas metropolita.** Pancsováról jelentik: A nagyszabeni román metropolita pert indított a pancsovai szerb hitközség ellen és a pancsovai szerb hitközség vagyonának a felét követelte, mert a pancsovai görögkeleti egyházközséget szerbek alapították ugyan, de a községbe románok is letelepedtek, akik jelentékeny alapítványokat tettek. A pancsovai törvénytörés a metropolita keresetét elutasította, egyben kötelezte őt, hogy a 13.000 koronát kitevő perköltséget fizesse meg.

Meghívó.

A Törökkanizsa—Józseffalva—Ókereszturi Villamossági Részvénytársaság igazgatósága folyó évi október hó 15. napján délután 4 órakor Törökkanizsán a község háza tanácstermében

rendkívüli közgyűlést

tart, amelyre a t. részvényeseket tisztelettel meghívja.

Tárgy:

Gyála községnek a villamos hálózatba való bekapcsolása kérdésében szükséges jóváhagyás.

Törökkanizsán, 1916. évi szeptember hó 23-ik napján.

Báró Tallián Béla s. k.,
igazgatósági elnök.

(1234—1.)

Jegyzet: Az alapszabályok 17. §-a szerint a közgyűlésen minden részvény egy szavazatra jogosít és pedig olyan részvény, amelyet szelvényeivel együtt a közgyűlés megtartása előtti ötödik napon déli 12 óráig a „Törökkanizsai Kerületi Takarékpénztár” pénztáránál közgyűlési letétbe helyeztek.

1285—916. szám.

(1233—1.)

Pályázati hirdetés.

Torontálmegye bánlakai járáshoz tartozó szécsenfalvai körjegyzőségnek az I-ső segédjegyzői állás helyettesítés útján töltendő be. Javadalom: 1600 kor. fizetés és 240 kor. lakbér. Kérvények a körjegyzőséghez nyújtandók be. Az állás azonnal elfoglalható.

Szécsenfalva, 1916 szeptember 21.

Bak István, körjegyző.

Fűszerkereskedő segéd

azonnali belépésre
kerestetik.

Bővebbet:

Fleiner Aladárnál
Nagybecskerek,
Hunyadi-utca. (1231—21)

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága felhívja a menekült nyugdíjasokat, nyugbéréseket és kegydíjasokat, hogy — amennyiben ez még nem történt volna meg — jelenlegi lakáscímüket, (megye, község, utca, házszám) vagy közvetlenül annak az üzletvezetőségnek jelentsék be, amely járandóságait eddig is utalványozta, vagy pedig azt ugyanebből a célból mostani tartózkodási helyükhöz legközelebb fekvő államvasuti állomással közöljék.

Intézkedés történt, hogy a végellátásban részesülő menekültek esedékes járandósága a postatakarékpénztár útján fizetessék ki.

Nyugtát csak azok tartoznak a folyósításra illetékes üzletvezetőséghez beküldeni, akik elálatlan gyermekek után gyermeksegélyt is kapnak, többiek illendősége a menekülés tartamára nyugta nélkül fog kifizettetni.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Utcai

elárusítókat

keres a

„Torontál”

napilap kiadóhivatala.

Nagyzerzsébetlak község előjárósága.

9741—916. sz.

1230—31

Nyilvános árverési hirdetés.

Nagyzerzsébetlak község előjárósága ezenel közhírré teszi, hogy a község mint erkölcsi testület tulajdonát képező s a Béga-folyón, a Perlasz község alatti átkelőnél gyakorolható **kompvámszedési jog** az 1917. évi január hó 1-től számított egy, esetleg három évi időtartamra Nagyzerzsébetlak község háza tanácstermében az 1916. évi október hó 1-én d. e. 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen bérbeadni fog.

Részletes árverési feltételek a hivatalos órák alatt a községi jegyzői irodában megtudhatók.

Nagyzerzsébetlak, 1916 szept. 20.

Községi előjáróság.

1286—916. szám.

(1232—1.)

Pályázati hirdetés.

Torontálmegye bánlakai járáshoz tartozó szécsenfalvai körjegyzőségnek az II-ik segédjegyzői állás egy évre ideiglenes helyettesítés útján töltendő be. Gyakornokok is pályázhatnak. Javadalom: 1400 kor. fizetés és a járlat-jövedelem. Kérvények a körjegyzőséghez nyújtandók be. Az állás azonnal elfoglalható.

Szécsenfalva, 1916 szeptember 21.

Bak István, körjegyző.

Nyomdásztanoncul

legalább két középiskolát jó eredménnyel végzett flu heti-fizetéssel azonnal felvétetik

lapunk nyomdájában.

Ujság- és nyomtatvány-makulatura nagyobb mennyiségben kapható.

Cím a kiadóhivatalban.

Hirdetéseket

Jutányos árral közöl a

„Torontál”

pol. napilap kiadóhivatala.